

Zasady funkcjonowania zewnętrznych kanałów zgłaszania naruszeń przepisów prawa

1. Przez zgłoszenie zewnętrzne należy rozumieć ustne lub pisemne przekazanie Rzecznikowi Praw Obywatelskich albo organowi publicznemu informacji o naruszeniu prawa.
2. Zgodnie z zapisami art. 30. Ustawy o ochronie sygnalistów Sygnalista może dokonać zgłoszenia zewnętrznego bez uprzedniego dokonania zgłoszenia wewnętrznego.
3. Zgłoszenie zewnętrzne jest przyjmowane przez Rzecznika Praw Obywatelskich albo organ publiczny.
4. Na organy publiczne został nałożony obowiązek ustanowienia procedury zgłoszeń zewnętrznych, jak również obowiązek wydania zaświadczenia o podleganiu sygnalisty ochronie przewidzianej w ustawie, w przypadku gdy sygnalista zwróci się z takim żądaniem.
5. Organ publiczny:
  - a. przyjmuje zgłoszenie,
  - b. przekazuje je zgodnie z właściwością, gdy zgłoszenie nie należały do jego właściwości,
  - c. rozpatruje zgłoszenia należące do jego właściwości,
  - d. podejmuje działania następne,
  - e. przekazuje sygnaliście informację zwrotną na podstawie informacji uzyskanej od podmiotu, którego dotyczy zgłoszenie.
6. Zadania Rzecznika Praw Obywatelskich (RPO):
  - a. Rolą RPO jest przyjmowanie zgłoszeń zewnętrznych, w tym wstępna weryfikacja zgłoszenia i nadanie sprawie dalszego biegu przez skierowanie zgłoszenia do organu publicznego właściwego do podjęcia działań następnych lub – w zakresie konstytucyjnych wolności i praw człowieka i obywatela – rozpatrzenie zgłoszenia i podjęcie działań następnych.
  - b. RPO udziela sygnalistom środków wsparcia (np. porad nt. praw i środków ochrony prawnej).
7. RPO, w celu zapewnienia powszechnego dostępu do informacji na temat praw, ochrony i środków ochrony prawnej sygnalistów oraz osób, o których mowa w art. 21 Ustawy o ochronie sygnalistów, przygotował stronę sygnalisci.gov.pl.
8. Na stronie Zespołu ds. Sygnalistów dostępny jest formularz do dokonania zgłoszenia zewnętrznego.
9. Formularz, po wybraniu odpowiedniej opcji, umożliwia zgłaszającemu zachowanie anonimowości oraz dołączenie dodatkowych plików, które mogą być pomocne podczas weryfikacji i procedowania zgłoszenia.
10. Rolą RPO jest także wsparcie dla sygnalistów dokonujących zgłoszenia. Na stronie można złożyć wniosek o udzielenie porady na temat praw i środków ochrony prawnej.
11. Zgłoszenia zewnętrzne dotyczące naruszenia prawa przyjmowane są również pocztą tradycyjną na adres do korespondencji Zespołu do spraw Sygnalistów w Biurze Rzecznika Praw Obywatelskich, ul. Puławska 99a, 02-595 Warszawa. Na kopercie należy dopisać „Zgłoszenie naruszenia prawa”.

12. Zespół przyjmuje zgłoszenia zewnętrzne także w formie ustnej za pomocą nagrywanej infolinii telefonicznej pod numerem (22) 20-98-499. Infolinia nie jest kanałem służącym do udzielania porad na temat praw i środków ochrony prawnej sygnalistów oraz osób, o których mowa w art. 21 ustawy.
13. Szczegóły funkcjonowania infolinii dostępne są na stronie Zespołu ds. Sygnalistów.
14. Sygnalista ma również możliwość dokonania zgłoszenia osobiście. Na wniosek osoby, która chce dokonać zgłoszenia, wyznaczany jest termin bezpośredniego spotkania z pracownikiem Zespołu, podczas którego sygnalista ma możliwość złożenia zgłoszenia naruszenia prawa, w tym możliwości złożenia dokumentów.
15. Zgłoszenia dokonywane za pośrednictwem innych kanałów komunikacji niż wskazane nie dają gwarancji ochrony poufności przewidzianej w ustawie. Elektroniczna skrzynka podawcza ePUAP Biura Rzecznika Praw Obywatelskich nie stanowi kanału przeznaczonego do przyjmowania zgłoszeń zewnętrznych.
16. Inne Organy publiczne przyjmują zgłoszenia naruszeń przepisów prawa w formie:
  - a) listowej na adres siedziby Organu,
  - b) telefonicznej w godzinach pracy Urzędu za pośrednictwem nagrywanej linii telefonicznej, której numer jest dostępny na stronie Organu,
  - c) bezpośredniego spotkania z upoważnionym pracownikiem wyznaczonej komórki organizacyjnej Organu,
  - d) elektronicznie za pośrednictwem formularza.
17. Informacje szczegółowe dotyczące przyjmowania zgłoszeń przez Organy publiczne można uzyskać na stronie danego Organu po wpisaniu w wyszukiwarce „sygnalis”.
18. W przypadku braku informacji w sprawie Organu właściwego do rozpatrzenia zgłoszenia Sygnalista może dokonać zgłoszenia do Rzecznika Praw Obywatelskich.
19. Aby zapobiec fałszywym zgłoszeniom ustawodawca wprowadził kary dla osób, które dokonują zgłoszenia, chociaż wiedzą, że do naruszenia nie doszło, a tym samym świadomie przekazują nieprawdziwe informacje o naruszeniach prawa. Za takie działania grozi grzywna, kara ograniczenia wolności albo kara więzienia do lat 2 (art. 57 Ustawy o ochronie sygnalistów). Rzecznik Praw Obywatelskich ma prawny obowiązek zawiadomić organy ścigania o podejrzeniu popełnienia przestępstwa.